

Länsprogram 2018

Antaget vid förbunds- stämman 2016-04-23

nysa
moderaterna
Dalarna

Innehåll

Valfrihet.....	3
Inledning.....	3
Fördelar med valfrihet.....	4
Vi vill... ..	5
Besöksnäring och Kultur.....	5
Besöksnäring som utvecklas i hela landet.....	5
Infrastrukturen som krävs för fler jobb i besöksnäringen.....	6
Utbildning och forskning	6
Produktutveckling	7
Dalarnas kulturarv – En exportprodukt med rätt förutsättningar.	7
Åtgärder för fler i jobb.....	7
Vi vill... ..	8
Villkor för företagande.	8
Inledning.....	8
Ett förbättrat företagsklimat.	9
Vi vill... ..	10
Infrastruktur	10
Vägar.....	10
Järnväg.....	11
Flyg	11
Energi.....	11
IT-infrastruktur - bredband	11
Transporter.....	12
Vi vill... ..	12
Landsbygdsfrågor	13
Inledning.....	13
Goda villkor för arbete, företagande och boende.	13
Vi vill	14
Människorna och rovdjuren.	15
Vi vill... ..	16
Jordbruket	16

Vi vill.....	17
Behovet av en god statlig och kommunal grundservice.	17
Polisen	18
Centralisering av statlig verksamhet.	18
Vi vill	19
Utbildning i Dalarna.....	19
Förskola och barnomsorg.....	19
Grundskola	20
Gymnasieutbildning och vuxenutbildning.....	20
Högskolan Dalarnas roll och kvalitet	21
Vi vill.....	21
Bostadspolitik	22
Säg hellre ja än nej!	22
Gör det möjligt att bygga i attraktiva lägen.	22
Bättre möjligheter att förtäta och bygga mer i stadskärnor.	23
Allmännyttan en motor i bostadsbyggandet.....	23
Vi vill.....	23
Det nya utanförskapet.....	24
Stärkt arbetslinje för att bryta utanförskapet	24
SFI	24
Grundläggande samhällsorientering	24
Statsbidrag.....	25
Vi vill.....	25

Valfrihet

Inledning

Fler alternativ leder till högre kvalitet. Den verksamhet som inte har en god kvalitet, bra service och kompetenta medarbetare klarar sig inte länge i en situation där människor kan välja fritt mellan olika alternativ.

Fördelar med valfrihet.

När människor får möjlighet att välja får de mer inflytande över sin egen situation. Det är därför viktigt att ge förutsättningar för att ge fler alternativ inom vården, skolan och omsorgen. En sund konkurrens inom välfärdsområdet kommer att skapa en bättre välfärd för alla under förutsättning att kommunen/landstinget har ett fungerande kontrollsystem av kvalitén. Fristående och kommunala utförare ska verka på samma villkor.

Möjligheten att välja skola höjer kvaliteten i alla skolor. Dessutom främjas utvecklingen när olika skolor kan välja olika profiler och nya sätt att arbeta med innehåll och pedagogik. För att valfriheten ska bli verklig krävs lättöverskådliga jämförelser mellan de olika typer av tjänster som kommunen eller andra aktörer tillhandahåller.

Det ger också fler alternativa arbetsgivare för dem som arbetar inom dessa områden.. kan kommunerna exempelvis via en guide, hemsida eller annan kanal erbjuda information kring faktorer som kvalitet på mat, social gemenskap, personalens bemötande eller andra faktorer.

Vi vill att varje person ska känna att han eller hon styr över sin egen vardag. Det innebär bland annat att flytta beslut från politikerna till medborgarna. Valfrihet, till exempel när det gäller offentligt finansierade välfärdstjänster, ger människor möjlighet till ökat inflytande över sin egen situation. Vi tycker att alla beslut ska fattas så nära de människor som påverkas som möjligt och står bakom det kommunala självstyret.

Vi moderater anser att rätten att välja vård, skola och omsorg är en viktig del av svensk välfärd. Men samtidigt är det viktigt att det finns klara och tydliga regler vad som gäller för dem som startar företag inom välfärdssektorn. Skattebetalarnas pengar ska användas på bästa sätt.

Det finns många olika sätt på vilket kommuner och landsting kan förbättra välfärdssektorn genom att ge medborgarna olika slags möjligheter att själva välja vilken vårdgivare man vill gå till när man blir sjuk, vilken skola eleverna och deras föräldrar ska välja och vilken omsorg man vill ha då man behöver den. Att underlätta för privata aktörer att etablera sig inom kommunen/landstinget är viktigt. Det kan vara genom att kommunens näringslivskontor hjälper till med lokalisering av verksamheten. Man kan också samlokalisera olika verksamheter som kan vara gemensamma för kommunen och den privata aktören, t ex vissa skollokaler inom skolområdet, laborierverksamhet inom vårdsektorn etc. Specialutbildad personal skulle kunna tjänstgöra på flera enheter såväl kommunal som inom privat sektor.

Det finns även andra möjligheter för kommun/landsting att erbjuda olika slags val för medborgarna; det kan vara genom intraprenader eller avknoppningar av verksamhet. Privata utförare kan även vara kooperativ på olika sätt.

Erfarenheterna av privata utförare har visat att de oftast har kortare beslutsvägar och nöjdare kunder.

Vi vill...

- Att Dalarnas invånare själva ska kunna välja skola åt sina barn.
- Att Dalarnas invånare själva ska kunna välja förskola åt sina barn
- Att Dalarnas invånare själva ska kunna välja äldreomsorg
- Att Dalarnas invånare själva ska kunna välja sjukvård
- Att Dalarnas invånare själva ska kunna välja hemtjänstutförare
- Att kommuner och landsting aktivt underlättar för privata utförare att etablera sig.

Besöksnäring och Kultur

Besöksnäring som utvecklas i hela landet.

Besöksnäringen är viktig för Sverige och den bör erkännas som en av våra basnäringar. Exempelen på hur små entreprenörer ensamma eller tillsammans varit med och skapat besöksdestinationer som är kända långt utanför Sveriges gränser är flera stycken, men de behöver bli fler. Besöksnäringen är arbetskraftsintensiv och många unga och nyanlända till Sverige tar idag sitt första steg in i yrkeslivet genom denna bransch. Det är viktigt att politiken ser detta och gör stora ansträngningar för att besöksnäringen kan växa. Denna proposition gör inte anspråk på att ha alla svar, men att försöka peka ut en riktning för hur svensk besöksnäring ska kunna växa i hela landet.

Med Sveriges storslagna natur finns i besöksnäringen en potential att skapa jobb och tillväxt i hela landet. De senaste årens utveckling för besöksnäringen visar dock att det krävs en aktiv politik om besöksnäringen ska kunna bidra till att jämna ut tillväxttal mellan storstäder och landsbygd och glesbygd. Turismens tillväxt är nämligen inte jämt fördelad i landet, utan sker idag i huvudsak i storstadsområdena. Inte sällan omnämns i politiska sammanhang turismen och besöksnäringen som lands- och glesbygdens räddning i termer av en ekonomisk kraft som kan få det lokala näringslivet att blomstra. På många håll ser dock verkligheten inte ut sådan idag. För att besöksnäringen och turismen faktiskt ska generera stora tillväxttal även utanför de

redan idag etablerade besöksområdena krävs en aktiv politik på i huvudsak fyra områden:

- Infrastruktur
- Utbildning och forskning
- Produktutveckling
- Fortsatta reformer för ökad sysselsättning.

Infrastrukturen som krävs för fler jobb i besöksnäringen.

I själva ordet besöksnäring framgår tydligt vad allt i grunden vilar på. Ett besök. För att besöka Dalarna såväl som alla andra platser i världen krävs en infrastruktur. Antalet besök en region erhåller korrelerar naturligtvis bland annat med hur enkelt det är att ta sig dit eller därifrån.

För att besöksnäringen ska kunna utvecklas med full kraft bortom storstäderna krävs en förstärkt infrastruktur. Utan god tillgänglighet begränsas besöksströmmarna kraftigt till närområdet till de stora infrastrukturnaven. Flyg till Dalafjällen är exempel på en nysatsning med politiskt stöd, som kan få stor betydelse för att förbättra lönsamheten och jämna ut säsongssvackorna i fjällturismen i Dalarna. Genom att skapa ett nytt infrastrukturnav in i vinterturismens hjärta tillgängliggör man på allvar en helt ny exportmarknad för en gren av besöksnäringen som länge brottats med att den svenska marknaden är mättad. Tillgänglighet handlar också om hur enkelt det är att finna produkten och att boka den. Här finns fortfarande mycket att göra. Många gånger är informationen på internet för besöksdestinationer osammanhängande och saknar helhetsgrepp. Samordningen mellan olika aktörer saknas ofta. Även om det allmänna inte ska stå som huvudman för besöksplattformar på nätet bör det allmänna bidra med samordning och ibland tydligare kravställande. I ett brett perspektiv börjar nämligen infrastrukturkedjan och mötet med Sverige ofta på en hemsida eller i en app hos den som överväger att förlägga ett besök hit. Hela kedjan bör fungera för att Sveriges besöksnäring ska kunna växa.

Utbildning och forskning

Vi bör bli bättre på att utbilda mot arbetsmarknadens behov inom besöksnäringen. Med bättre och mer ändamålsenlig utbildning kan besöksnäringen också i högre grad utveckla sina produkter. Såväl högskola/universitet som yrkeshögskoleutbildningar bör bli bättre på att lyssna till vad som efterfrågas av branschen.

Samordning mellan näringsliv och utbildningsinstitutionerna är väsentligt. I Dalarna, som idag utgör det största besökslandet utanför storstäderna, finns ett etablerat arbete med detta. Forumet heter Besöksnäringsskolleg Dalarna www.bncollege.se. Denna

modell skulle tjäna som en god modell för ett nationellt försök att bättre samordna näringsliv och utbildningsinsatser inom besöksnäringsektorn.

Produktutveckling

Idag läggs stora summor pengar från det offentliga på innovationsansträngningar, detta bör också tydligt komma besöksnäringen till del. För att locka fler kapitalstarka utländska besökare bör kvaliteten på besöksnäringens produkter öka. Bilden av turism på landsbygden sommartid reduceras ofta till en kaffestuga. Den bilden bör delvis ersättas med nya företag som erbjuder nya produkter och specialiserad personal med hög kunskapsnivå. En veckas resa till en camping med tillhörande fiskekort är exempelvis en produkt med ett relativt lågt förädlingsvärde. En veckas resa med fiskeguide som lär ut torrflugfiske och tar besökarna med på naturupplevelser i en vildmark som saknar motsvarighet i många delar av Europa är exempel på produkt i samma kategori där förädlingsvärdet är betydligt högre. Mer avancerade produkter når ut längre ut i världen och kan bidra till fler jobb utanför storstäderna i Sverige.

För att besöksbranschen ska bli mer exportmogen på flertalet destinationer utanför storstäderna krävs ett helhetsgrepp kring destinationen. Det handlar om allt från osammanhängande informationsgivning över internet till bristande språkkunskaper för att hantera en allt större potentiell marknad som inte i första hand talar engelska.

Dalarnas kulturarv – En exportprodukt med rätt förutsättningar.

Dalarna har ett rikt kulturarv såväl inom både konst och scen. Tyvärr reducerar vi ofta diskussionen kring kultur till att gälla offentliga institutioner med en tämligen begränsad självfinansieringsgrad. Visst är det läns Kulturbidrag landstinget ger till ett fåtal aktörer varje år till del en viktig fråga. Men kulturbegreppet måste göras större än så. I Dalarna finns en lång rad kulturyttringar som bedrivs och fungerar utan offentliga ekonomiska tillskott. Dans, musik, teater, bygdespel för att nämna några exempel. En del av denna verksamhet har mer ideella inslag medan andra vilar på mer eller mindre kommersiell grund. Vi behöver bli bättre på att se kulturen som en del av vår besöksnäring och underlätta för det kulturutbud som försöker klara sig kommersiellt utan offentligt stöd.

Åtgärder för fler i jobb.

Vad som nämnts ovan rörande utbildningsinsatser, infrastruktur, produktutveckling och samordning utgör i sig självt jobbskapande åtgärder rätt hanterade. Vid sidan om detta behövs också åtgärder för att minska trösklarna in på arbetsmarknaden genom att sänka företagens kostnader för anställningar. Alliansregeringen har framgångsrikt genomfört reformer med både nedsatta arbetsgivaravgifter för unga och sänkt restaurangmoms. Detta har skapat tusentals arbeten, framför allt för unga, i besöksnäringen som är väldigt arbetskraftsintensiv. Fortsatta reformer på detta område

bör fortsätta för att ge besöksnäringen såväl tjänstesektorn i stort bättre villkor. Sänkningen av restaurangmomsen har varit en lyckad reform både i avseendet att det har skapat fler arbetstillfällen inom besöksnäringen samtidigt som det har sänkt tröskeln in på arbetsmarknaden för bland annat unga.

Besöksnäringen har en enorm potential i att vara vägen in på den svenska arbetsmarknaden för stora grupper som idag har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Besöksnäringen är långt ifrån homogen i sitt arbetskraftsutbud. Här samsas högkvalificerade jobb med många enkla jobb utan formella förkunskapskrav. Om trösklarna in på arbetsmarknaden kunde sänkas väsentligt skulle besöksnäringen såväl som personer med svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden gå en betydligt ljusare framtid till mötes. I stort måste det handla om en liberalisering av reglerna som omgärdar anställning i denna del, men framför allt om riktade skattesänkningar som gör den att kostnaden för lågkvalificerade arbeten sjunker utan att köpkraften hos dessa löntagare minskar.

Flertalet aktörer inom besöksnäringen är små. Ofta rör det sig om enmansföretag eller företag med ett fåtal medarbetare. Många av dessa upplever samhällets krav på deras verksamhet som orimlig. Det mest kända exemplet gäller fäbodbrukaren som förväntas ha ett elektroniskt kassaregister på en fäbod som saknar både elektricitet och mobiltäckning.

Dessa små aktörer ska inte behöva uppleva att de måste lägga mer tid och kraft på att leva upp till olika bestämmelser än på den egentliga verksamheten. Här måste samhället bli smidigare.

Alla stora företag har varit små en gång!

Vi vill...

- Att kostnaden för enkla jobb anpassas så att besöksnäringen kan anställa fler.
- Att kulturen betraktas som en del av besöksnäringen
- Att infrastrukturen byggs ut så att besöksnäringen kan fortsätta att utvecklas.
- Att högskolans och gymnasieskolans utbildningsutbud innehåller komponenter som gynnar besöksnäringens utveckling.
- Att regelverket anpassas så att små aktörer inte ska behöva uppleva att byråkrati och regelverk kräver mer tid än företagets verksamhet.

Villkor för företagande.

Inledning.

Goda relationer mellan kommun och näringsliv är A och O för ett bra företagsklimat.

Ett förbättrat företagsklimat.

Vi har i våra samtal med företagare erfarit att de i många kommuner upplever att relationen mellan kommun och företag inte är den bästa. Det saknas intresse och engagemang från kommunen för företagsfrågor. Bemötandet är inte heller det bästa överallt.

Varken privatpersoner eller företagare ska behöva uppleva ett dåligt bemötande eller engagemang. Förändringar av detta kräver inga materiella investeringar utan det handlar om en inställning till uppdraget.

De infrastrukturfrågor som företagarna tagit upp med oss behandlas i andra avsnitt.

Kommunala upphandlingar lyfts fram som ett problem. Upphandlingarna upplevs ofta som alltför komplicerade och omfattande för ett litet företag.

Upphandlingar måste utformas så att de inte exkluderar små lokala företagare.

Besöksnäringen pekar på att den höjda arbetsgivaravgiften för ungdomar gör det svårare att anställa ungdomar som saknar erfarenhet.

Rekryteringssvårigheter och stora kommande pensionsavgångar, både bland företagare och anställda pekas ut som viktiga utmaningar. En kommun som upplevs som attraktiv att bo i har naturligtvis lättare att locka till sig nya invånare.

Kraven på effektivisering handlar ofta om ekonomi. Det är på landsbygden som vi kan hitta lägre lokal- och lönekostnader. När statliga verk läggs ner försvinner intressanta arbeten och det blir svårare att locka hem de välutbildade ungdomarna som vi uppmuntrat att utbilda sig på annan ort.

Statliga jobb blir mer populära. En fjärdedel av högskolestudenterna vill jobba statligt, trots att myndigheterna bara står för 5 % av arbetsmarknaden.

Skogen och malmen kommer under överskådlig framtid att vara viktiga beståndsdelar i Dalarnas näringsliv. Vi vill värna möjligheterna att förädla dessa resurser, och underlätta för dem som arbetar med detta. Det innebär bland annat att vi vill korta de orimligt långa ledtider som idag bland annat innebär att det kan ta upp till sju år för att kunna starta gruvbrytning.

Handläggning av tillståndsärenden mm måste skötas så att en entreprenör kan starta sin verksamhet under rimliga villkor.

Moderaterna i Dalarna vill förenkla vardagen för våra duktiga företagare. Tillsynen av företagare och företag ska stärka näringslivet, inte ta kraft från verksamheten.

Moderaterna i Dalarna vill lyfta fram en modell som drivs av Rättviks kommun.

Rättviksmodellen Tillväxt och Tillsyn bygger på synen att det mest effektiva sättet att

utöva tillsyn är att hjälpa företagen att göra rätt. Inte byråkratiskt regelrytteri. Konceptet ger utrymme för möten, det skapar dialog, vilar på kommunikation och går ut på att ta fram nya modeller för hur kommunen kan säkerställa kvalitet, säkerhet och miljö i hand med ett gott företagsklimat

Vi vill...

- Att den politiska ledningen i kommunen klart och helhjärtat prioriterar företagsfrågor och upparbetar goda relationer mellan kommun och företag. Detta handlar om attityder och respekt för företagarnas verksamhet.
- Att kommunala upphandlingar utformas så att även mindre, lokala företag kan konkurrera.
- Att arbetsgivaravgiften för ungdomar sänks.
- Att skolornas studie- och yrkesvägledning i sitt uppdrag verkar utifrån kommande rekryteringsbehov hos näringslivet.

Infrastruktur

En viktig faktor för landsbygden är infrastruktur. Främst vägar och bredband. Närhet till väl fungerande järnväg för både gods och persontrafik ett måste. Det är vår uppfattning att det blir betydligt bättre utfall att investera i vägar och järnvägar i hela landet.

Förbättrad tillgänglighet till och från våra stora internationella flygplatser är också nödvändiga för att den svenska besöksnäringen ska kunna bli mer exportinriktad. Här är järnvägsförbindelser och vägstandard centrala områden för att turismen skall kunna utvecklas mer positivt även utanför storstäderna. Turismens fortsatta tillväxt bygger i stor utsträckning på att vi kan locka fler utländska besökare till Sverige.

Restider är ett centralt begrepp när människor planerar hur och var man förlägger resor såväl i tjänsten som på fritiden. Med en kortad restid till och från Dalarna till de stora infrastrukturnoderna kommer flödet av besökare att öka. Därför bör just detta vara en prioriterad satsning på infrastrukturområdet.

Vägar

Dalarna behöver ett väl fungerande vägnät av flera anledningar:

Länet är stort till ytan, (drygt 30 000 kvadratkilometer) med befolkningen spridd över hela ytan. Detta innebär att länets invånare är beroende av bilen som främsta transportmedel, och behöver följaktligen ett vägnät av god kvalitet.

Av samma anledning behöver länets näringsliv bra vägar för sina transporter. Framförallt skogsindustrin är helt beroende av ett fungerande vägnät.

Dalarna är landets tredje största besöksregion. Den överväldigande majoriteten besökare kommer med bil.

Järnväg

Dalarna är ett av Sveriges mesta exportlän. Basindustrins produkter likaväl som höförädlade produkter från exempelvis ABB ska fraktas från olika delar av Dalarna ut i hela världen. Bra järnvägsförbindelser till exporthamnarna är därför ett måste för vårt län. De är viktigare än snabbtågsförbindelser mellan vissa storstäder.

Med en väl fungerande Dalabana ökar också möjligheterna att arbetspendla till exempelvis Mälardalen. Vi är därför djupt bekymrade över de signaler som komit angående uteblivna investeringar längs Dalabanan.

Flyg

Regionala flygplatser behövs för snabba transporter och för att besöksnäringens gäster enkelt ska kunna nå sina destinationer. Vi vill stimulera en ökad samverkan mellan lokala och regionala aktörer inom näringsliv och övriga samhället för att kunna värna de mindre flygplatserna.

Moderaterna i Dalarna ställer sig bakom projektet med en fjällnära flygplats i Sälenfjällen eftersom detta skulle bredda upptagningsområdet för den viktiga besöksnäringen i nordvästra och norra delen av länet.

Energi

En säker och stabil tillgång på elektrisk energi, ofta med hög förbrukning under vissa perioder är helt avgörande för länets tunga industri. Industrin är beroende av trygga och säkra elleveranser till rimliga priser och långsiktigt förutsägbara villkor.

Företag och medborgare i länet är också beroende av säkra elleveranser under samma förutsättningar, detta då många bor och är verksamma på landsbygden med de utmaningar det innebär.

IT-infrastruktur - bredband

En väl fungerande IT-infrastruktur med tillgång på bredband och mobilnät med bra bandbredd och prestanda är helt avgörande för länets fortsatta utveckling. Det gäller alla delar som industri, företag, skola, offentlig förvaltning och individer.

Företag och individer är beroende av bredband då allt mer tjänster använder sig av nätet. Bredband är även viktigt för distansarbete och distansstudier för medborgarna.

Bredbandsutbyggnaden är en viktig del för att förbättra tillväxtklimatet för landsbygden. Moderaterna i Dalarna anser att målet måste vara 100 % bredband senast 2025 och inte låta sig nöjas med 90 %. Det skall finnas ett mobilt bredband som har god täckning. Avveckling av kopparnätet är helt oacceptabelt innan det finns ett väl fungerande alternativ. Det är under all kritik att staten tillåter att detta får ske.

Transporter

Kilometerskatter och motsvarande är ett hot mot länets industri. Länets stora industrier konkurrerar på en stenhård internationell marknad, och får inte belastas med avgifter som deras konkurrenter slipper.

Vi vill...

- Ha en väl utbyggd infrastruktur bestående av vägar, järnvägar och bredband, vilket är en förutsättning för en arbetande landsbygd.
- Ha regelförenklingar och sänkta skatter som ger möjligheter för det småskaliga näringslivet att verka och utvecklas.
- Se ett lokalt perspektiv som möjliggör ett attraktivt boende och en meningsfull fritid
- Att den fasta telefonin ska vara kvar till dess att ansvarig operatör kan säkerställa att annan teknik verkligen finns på plats och fungerar.
- Att alla hushåll ska ha tillgång till bredband, antingen via fiber eller mobila lösningar.
- Att utbyggnaden av mobilnät fortsätter och intensifieras.
- Att möjligheten att öka ersättningen till lokala vägföreningar utreds.
- Att de lokala förutsättningarna vid utvidgning av kollektivtrafiken ska vara vägledande.
- Att ett gemensamt nationellt biljettsystem i tåg- och kollektivtrafiken införs som underlättar arbetspendling och resor mellan länen.
- Att tillgången till lokala flygplatser säkerställs i Dalarna.
- Att Dalabanan utvecklas så att restiden mellan Dalarna och Stockholm avsevärt förkortas.

Landsbygdsfrågor

Inledning.

Utmaningen för Dalarnas landsbygd ser inte lika ut oavsett var man kommer. Därför kan inte heller åtgärderna se lika ut. Landsbygd nära större tätorter klarar sig betydligt bättre än landsbygd som är glest befolkad långt ifrån närmaste tätort. Vi moderater tror inte att bidrag skall lösa de problem som finns. Det finns många bevis på att om jordmänen är den rätta så får kreativa människor det att växa.

Urbaniseringen är tydlig och ofta framstår det som om landsbygden avfolkas. Det är inte en korrekt bild. Det finns många sätt att indela landsbygd. Men ser vi till Jordbruksverkets sätt så fanns det knappt 3 miljoner innevånare på landsbygden 1950 och i stort sett lika många idag. Staden har blivit normen.

Men det är inte bara flytten till huvudstaden som är urbaniseringen. Flytten sker till länscentra och i kommunen är det ofta den största tätorten som är vinnaren. Många pekar på att det inte behöver vara negativt för vår tillväxt.

En väl fungerande infrastruktur är livsnödvändig för all verksamhet på landsbygden. Läs mer om detta under avsnittet "Infrastruktur".

Mobilt bredband kan inte ersätta ett fast fibernät, men kommer att behövas i många sammanhang på landsbygden. Skördaren i skogen behöver kontakt för att få apteringsuppgifter så timret kan anpassas till sågverkets behov, skotaren för att redovisa framkörd mängd. Detta ger sedan omedelbara uppgifter till transportledaren att det finns en mängd att hämta för en lastbil.

Strandskyddet är ofta ett svart skynke när det gäller att få till attraktivt boende på landsbygden. Trots att riksdagen vid två tillfällen beslutat om förändrade strandskyddsregler har det ofta i praktiken gått i motsatt riktning. Vi anser att lagstiftningen helt bör göras om.

Goda villkor för arbete, företagande och boende.

En förutsättning för att Dalarnas landsbygd ska blomstra är att företag och näringsverksamheter tillåts leva, i kombination med att stat och kommun säkerställer goda utbildningsmöjligheter för unga.

Landsbygdsföretag i Dalarna som producerar livsmedel måste ges större möjligheter att delta i offentliga upphandlingar. Kommuners och länsstyrelsernas tillsyn av jordbruk är viktig, men när sedan offentliga upphandlingar genomförs så ställs så låga krav att en

svensk livsmedelsproducent skulle få böter och djurförbud om de skulle producera livsmedel med så låga krav.

För att finna nya vägar för att underlätta för småföretagare att verka på mindre orter och på landsbygden i Dalarna anser vi att staten ska våga låta Dalarnas län prova en ny modell för hur arbetsgivaravgiften tas ut. I Norge har norska staten provat en modell som bygger på att staten tar ut olika arbetsgivaravgifter i olika delar av landet för att skapa bättre förutsättningar för småföretagare. Moderaterna i Dalarna vill att regeringen utser Dalarnas län till försökslän för en sådan modell.

Företagare på Dalarnas landsbygd försörjer sig ofta genom att bedriva flera olika typer av verksamheter. För dessa företagare är det viktigt att regelverken som styr deras verksamhet i större utsträckning stöder deras verksamhet. Många av Dalarnas företag är enmansföretag som inte genererar tillräcklig inkomst på årsbasis. Men två halvtider i två olika företag gör det möjligt för många företagare att få vardagen att någorlunda gå ihop. Moderaterna i Dalarna vill arbeta för regelförenklingar och avskaffandet av regler som sätter käppar i hjulen för företagare som har flera jobb.

För att ta tillvara landsbygdens viktigaste tillgång, ungdomar med framtidstro, vill Moderaterna i Dalarna att regeringen tillsätter en utredning för att utreda hur ett system för avskrivning av studieskulder för människor som väljer att bo och arbeta på landsbygden skulle kunna utformas. Dalarnas landsbygd har väldigt mycket att erbjuda men kan inte konkurrera i fråga om lön med större städer.

Skogen sysselsätter många på Dalarnas landsbygd. Det är viktigt att vi moderata politiker säkerställer att skogen även fortsättningsvis är en viktig del av sysselsättningen på landsbygden. Moderaterna i Dalarna kommer att arbeta aktivt för att underlätta för företag som vill utveckla skogsnäringen.

Vissa delar av Dalarna har stora problem med stickmygg. För att lösa situationen krävs ett upprättande av ett långsiktigt fungerande regelverk och arbetssätt för att få bukt med problemen. Här måste staten ta sin del av ansvaret.

Vi vill

- att de hinder som idag hindrar företagare från att bedriva flera olika typer av verksamheter identifieras och tas bort.
- att möjligheten att införa differentierade arbetsgivaravgifter på Dalarnas landsbygd ses över. Detta i syfte att skapa bättre förutsättningar för Dalarnas småföretagare.
- utreda och se över möjligheterna till avskrivning av studieskulden för människor som väljer att bosätta sig och arbeta på Dalarnas landsbygd.

- att regelverken som styr de lokala producenternas verksamheter i framtiden utformas så att det ska vara lätta att följa.
- att statens myndigheter, Landstinget Dalarna och Dalarnas kommuner vid upphandlingar av livsmedel ska kräva att produktionen skett med likvärdiga krav som gäller för svensk livsmedelsproduktion.
- att regelverken som styr de lokala producenternas verksamheter i framtiden utformas så att det ska vara lätta att följa.
- att en länsstyrelse får överta allt ansvar för handläggningen och genomförandet av bekämpningen av stickmygg.

Människorna och rovdjuren.

Det är viktigt med en levande natur och ett rikt djurliv i Sverige. Moderaterna i Dalarna vill att fler beslut ska tas nära de människor vars vardag påverkas av rovdjuren.

Förvaltning av vilda djur måste ske i större samklang med de människor som är närmast berörda. Det kan ske i enlighet med långsiktiga förvaltningsplaner som tar hänsyn till sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter. En sådan förvaltning skapar förutsättningar för att värna Sveriges långa jakttraditioner och samtidigt ha livskraftiga stammar av vilt och rovdjur.

Vad gäller EU:s roll i svensk rovdjurspolitik har vi även här sett en utveckling som inte gynnar arbetet med att uppnå acceptans för den svenska rovdjurspolitiken. Moderaterna i Dalarna anser därför att förvaltningen av rovdjur är en nationell angelägenhet. Regelverk om förvaltning av våra svenska rovdjur ska beslutas av Sveriges Riksdag.

Människorna på Dalarnas landsbygd ska känna förtroende för rovdjurspolitiken. Regelverket för skydds jakt, rätten att försvara sig själv och sina djur från rovdjur, ska vara rakt och enkelt. En effektivare Länsstyrelse med kompetensen samlad på ett ställe är en del i detta.

Fäbodbrukare, fårägare m.fl. har vittnat om hur de drabbats av rovdjursangrepp. När rovdjuren angriper tamdjur måste åtgärder få vidtas.

Skydds jakt är en del av förvaltningen av vilda djur. Skydds jakt används när ett specifikt djur orsakar problem för exempelvis människor, odlingar, egendom, andra djur eller växter. Skydds jakt i Sverige fungerar ofta bra, men besluten kring skydds jakt tar ibland för lång tid och grundas på otydliga kriterier. Tidsfristerna för överklagande

av skydds jakt måste vara så strama att den drabbade verkligen har möjlighet att skydda sina djur.

Möjligheten till skydds jakt när rovdjur kommer in på den egna tomten måste utökas. Vi vill inte se rovdjur i våra bostadsområden.

Jakten har funnits lika länge som människan och för människor som valt att bo och arbeta på Dalarnas landsbygd är jakt och rekreation viktiga orsaker till varför de valt att bo på landet. Moderaterna i Dalarna ser med allt större frustration på att vargstammen kraftigt ökar. Känslan av otrygghet bland människor på landsbygden måste tas på allvar.

Vi vill se en utveckling där andra värden än plånboken avgör jaktmöjligheterna på landsbygden. Därför vill vi att statlig mark som upplåts för jakt ska ha rimliga arrendepreiser för de som bor på Dalarnas landsbygd.

Sändare på vargar borde kunna öka acceptansen för dessa. En jägare som vet var vargarna befinner sig kan avgöra om det är säkert att släppa sin hund eller ej. Färbonden har möjlighet att se när det behövs förstärkt skydd för fåren.

Vi vill...

- att det lokala perspektivet ska vara avgörande för rovdjursförvaltningen.
- att alla regelverk som rör förvaltningen av våra rovdjur ska beslutas av Sveriges Riksdag.
- att det kommunala självstyret gentemot Länsstyrelsen Dalarna stärks.
- att alla jaktfrågor ska samordnas under en gemensam myndighet
- att tidsfristerna vid överklagande av skydds jakt ska stramas upp
- att möjligheterna till skydds jakt på den egna tomten ökas
- att statlig mark som upplåts för jakt ska ha rimliga arrendepreiser för människorna som bor på Dalarnas landsbygd

Jordbruket

Svenskt jordbruk skall ses i ett globalt perspektiv. Sedan EU inträdet har svensk politik i stort sett bortsett från att vi finns på en global marknad. Talet om att avskaffa de olika stöd som finns understryker att beslutsfattare fortfarande inte insett vad EU-inträdet medfört. Moderaterna ser gärna att jordbrukssubventionerna avskaffas, men det kan endast göras om EU och andra länder med samma stöd går samma väg. Det är naivt att tro att svenskt jordbruk skall överleva på en konkurrensutsatt marknad om politiken inte ger vårt jordbruk liknande förutsättningar.

Ett avvecklat beteskrav till förmån för miljöstöd för betande djur är att föredra. I Dalarna behöver vi vårt öppna landskap. Besöksnäringen är viktigt för vår sysselsättning och ett Dalarna där skogen tagit över åkermarken är ingen utveckling vi moderater vill se. Betande djur ger öppna landskap. Betande djur ger hagmarker med höga naturvärden.

Ett tekniskt utvecklat jordbruk med GPS styrd gödsling ger vinnare i klimat och ett lönsammare jordbruk. Skatt på handelsgödsel är fel väg att gå. Kommande 40 år skall det produceras lika mycket livsmedel som det gjort sammanlagt 8000 år tillbaka. Så marknadsutsikterna är goda, därför vill vi att Dalarnas företagare inom jordbruksnäringen skall vara en del av en ökad livsmedelsexport. Det har alltid funnits dagar där skolmaten varit köttfri, låt oss fortsätta på den vägen utan politisk klåfingrighet.

Hästgårdar utgör ett växande inslag i det svenska jordbrukslandskapet. Förutom att de är en viktig förutsättning för landets rid- och travsport, så bidrar hästarna till att hålla landskapet öppet. Hästgårdarna skapar även värdefulla jobb på landsbygden.

Vi vill...

- Att svenskt jordbruk ska ha möjligheter att konkurrera på en global marknad.
- Att ett miljöstöd för betande djur införs.

Behovet av en god statlig och kommunal grundservice.

Oavsett var man bor i Dalarna är det viktigt med tillgång till en god social service, trygghet och fungerande sjukvård med mera. Moderaterna i Dalarna vill framhålla vikten av att det ska finnas en god statlig och kommunal grundservice på Dalarnas landsbygd.

För att underlätta situationen för dem som valt att bosätta sig på Dalarnas landsbygd och som kan ha långt till exempelvis sjukhus eller brandstation ska det finnas möjlighet att samverka över nations- och länsgränserna och med andra samhällsaktörer (exempelvis försvaret) för att säkerställa tillgången till helikoptrar för exempelvis sjuktransporter eller för räddningsinsatser.

Bristen på boenden för äldre är ett stort problem för många kommuner i Dalarna. Moderaterna i Dalarna vill att tillgången till goda och endamålsenliga äldre- och demensboenden ska öka på landsbygden. Samtidigt framhåller vi att dessa boenden ska anpassas efter människors behov och inte tvärt om. En del i detta är att vi vill möjliggöra att det skapas fler trygghetsboenden/seniorboenden.

Skolor och förskolor ska finnas där människor bor. Alternativa driftsformer som exempelvis föräldrakooperativ och friskolor kan erbjuda denna service även där barnantalet är lågt.

Statliga myndigheter som Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen kan upprätthålla en god service på landsbygden med hjälp av mobila enheter. Då bör de kunna täcka en mycket stor del av länet.

Polisen

Som ett led i förbättrandet av den statliga grundservicen är det viktigt att förstärka de polisiära insatserna på landsbygden. Väljer människor att bosätta sig på Dalarnas landsbygd så ska de ha vetskapen om att de vid ett nödläge kan ringa exempelvis polis eller ambulans och få hjälp inom rimlig tid. Därtill är det också viktigt att civilsamhället samarbetar med polisväsendet, landstinget och försvarsmakten i arbetet med att skapa både säkerhet och trygghet för människorna på Dalarnas landsbygd. Kommunpoliserna har nu under hösten börjat komma på plats och det är nu viktigt att de är tillgängliga och effektiva i sitt arbete.

De medborgarlöften som ges är viktiga att uppfyllas av flera parter.

När det gäller vanlig polisiär verksamhet är det viktigt att vi får flera synliga poliser på gator och torg.

För att vi ska kunna få flera poliser till Dalarna så måste fördelningen ses över.

Vi bör se över transporter av ungdomar, psykiskt sjuka osv som idag tar mycket tid från den polisiära verksamheten.

Med den flyktingsituation som vi har idag så placeras många på orter där det finns få eller inga poliser. Detta ställer till problem vid bråk och dyl.

Statliga jobb i hela Dalarna.

Några nedslående exempel:

- Skattekontoret i Mora lades ner och verksamheten flyttades till Falun.
- Ett flertal polisstationer har stängts, tex. i Hedemora
- Numera finns tingsrätter enbart i Falun och Mora
- Kronofogden har flyttat bort från Avesta
- Migrationsverket har flyttat bort från Hedemora
- Listan kan göras längre...

För att människor ska kunna bo och leva på landsbygden behöver vi ha olika arbetsgivare och vi behöver kunna ge företag och medborgare den service de behöver. En centralisering av myndigheter skadar landsbygden. Statlig närvaro och statliga jobb i hela landet är viktig.

Vi ser hur statens arbetstillfällen flyttas till storstaden. Antalet jobb i Stockholm ökar. Men minskar på flera håll i övriga Sverige.

Vi motsätter oss detta med kraft. Vi tror att den statliga närvaron kan underlätta för exempelvis ABB i Ludvika att få tag på de ingenjörer som företaget behöver för sin fortlevnad då en medföljande som inte är ingenjör kan få ett statligt jobb.

Vi vill

- att det ska finnas en god statlig och kommunal grundservice på Dalarnas landsbygd.
- att civilsamhället samarbetar med polisväsendet, landstinget och försvarsmakten i arbetet med att skapa både säkerhet och trygghet för människorna på Dalarnas landsbygd.
- säkerställa tillgången till helikoptrar för exempelvis sjuktransporter eller räddningsinsatser.
- att tillgången till goda och endamålsenliga äldre- och demensboenden ska öka på Dalarnas landsbygd.
- Att statlig service ska finnas tillgänglig även för människor som bor utanför de större tätorterna.
- Att polisens närvaro ska öka i vårt län.

Utbildning i Dalarna

Förskola och barnomsorg

Alla barn i Sverige ska ha tillgång till en bra förskola oavsett var i landet man bor. Förskolan är också betydelsefull för att motverka det nya utanförskapet som växer fram, som ofta börjat med att unga tidigt halkat efter i skolan. Vi vill därför skapa ökade förutsättningar för en bättre och mer tillgänglig förskola.

Genom att öka andelen förskolelärare och ge möjlighet för barnskötare att utbilda sig till förskolelärare ökar kompetensen i förskolan.

Ett system med utvecklingsledare i matematik, språk och naturvetenskap kan hjälpa förskolelärare att, genom lek och övningar, stärka dessa områden tidigt i barnens utveckling.

Det är en fördel om förskoleplatser kan erbjudas nära hemmet. Ett sätt att nå detta mål är att uppmuntra privata aktörer att etablera sig.

Grundskola

Inget är så viktigt för en människas livschanser som att få en bra utbildning. Inget är så viktigt för ett lands utveckling som att rusta sina medborgare med kunskaper. Svensk skola ska präglas av kunskap, trygghet och framtidstro och lägga grunden för vidare studier och jobb.

Resultaten i skolan har sjunkit under lång tid, alltför få väljer att studera till lärare och fler nyanlända elever ställer nya krav på skolan.

Vi har förnyat vår skolpolitik för att ytterligare stärka skolans fokus på kunskap och se till att den står rustad för ett samhälle som förändras.

För att möjliggöra tidiga stödinsatser måste antalet speciallärare och specialpedagoger öka. Då bör skolan även kunna lämna garantier avseende elevernas läs-, skriv-, och räknefärdigheter.

Ytterligare åtgärder som hjälper eleverna att nå de uppsatta målen är att erbjuda läxläsningshjälp och sommarskola, samt att inte låta eleverna gå vidare i skolsystemet om de inte nått de uppsatta målen.

Läraryrket måste åter bli ett attraktivt yrke. Genom att erbjuda en god arbetsmiljö, goda möjligheter till kompetensutveckling och möjligheter till en gynnsam löneutveckling kan skolan på sikt locka fler att välja lärarbanan. Ett annat sätt att öka läraryrkets attraktionsförmåga är att ta bort arbetsuppgifter som inte direkt har med undervisning att göra och lägga dessa arbetsuppgifter på andra yrkesgrupper.

Genom en positiv inställning till etablering av friskolor ökar elevernas valmöjligheter och möjligheter att hitta en skolmiljö som passar.

Gymnasieutbildning och vuxenutbildning

Gymnasieskolan ska ta hänsyn till att ungdomar har olika mål och intressen. Vissa vill gå vidare till högskola direkt efter gymnasiet medan andra drömmer om att lära sig ett yrke som snabbt leder till jobb.

De högskoleförberedande utbildningarna måste hålla en så hög kvalitet att eleverna med säkerhet klarar de krav som kommer att ställas på dem. Genom ett fritt gymnasieval i hela länet och jämförelsesiffror som visar hur bra respektive gymnasieskolas elever klarar högre studier ges den enskilde eleven möjlighet att välja rätt gymnasieprogram.

Genom ett väl fungerande samarbete med näringslivet kan de yrkesförberedande programmen utvecklas till att bli effektiva utbildningar som ger eleverna adekvata och aktuella kunskaper. Ett väl fungerande lärlingsystem är en viktig komponent i detta.

Vuxenutbildningen måste samordnas mellan kommunerna och utvecklas i samråd med Arbetsförmedlingen.

Folkhögskolorna bör kunna ta ett större ansvar för integrationsarbetet.

Högskolan Dalarnas roll och kvalitet

Högskolan Dalarna brottas idag med följande utmaningar:

- Den är rankad på plats 26 av 28 möjliga.
- Andelen elever från Dalarna är relativt låg.
- Andelen distanselever är relativt hög.

Vi anser att högskolans primära uppgift ska vara att sörja för länets behov av högre kompetens. Då måste utbildningsutbudet anpassas därefter. Basindustrins, besöksnäringens och välfärdens behov måste väga mycket tungt i högskolans utbildningsutbud.

De utbildningar som erbjuds måste hålla en mycket hög kvalitet.

Ett generellt problem idag inom yrkeshögskolan är att tillståndsgivningen är allt för kortsiktig. Idag delas tillstånden för att bedriva en specifik yrkeshögskoleutbildning ut för en period om två fullbordade årskurser. Det innebär att tillståndet bara gäller i två år för de kortaste utbildningarna. Detta skapar en svår situation eftersom många utbildningar kräver stora anläggningsinvesteringar som inte låter sig finansieras under så kort tid. I slutändan kan detta äventyra kvaliteten på utbildningarna eftersom viktiga investeringar i material och utrustning riskerar att utebli på grund av den korta tillståndsperioden. Det försvårar även regional långsiktighet eftersom flera aktörer än själva utbildningsleverantören ofta är involverade i utbildningsarbetet.

Även på högskolenivå bör goda möjligheter för en privat aktör att starta utbildningar gynna länets utbildningsväsen.

Vi vill...

- Att förskoleplatser ska erbjudas nära hemmet, gärna i samarbete med privata aktörer.
- Att alla kommuner ska tillåta etablering av friskolor.
- Att skolan görs till en attraktiv arbetsplats.
- Att det införs sommar- och lovskola för de elever som inte når godkänt och därmed saknar behörighet
- Att Dalarnas gymnasieelever ska kunna välja utbildning fritt inom hela länet.
- Att det ska finnas möjligheter att på ett enkelt sätt jämföra de olika gymnasieskolorna.
- Att Högskolan Dalarna utvecklas till en högskola inriktad på länets behov av kvalificerad arbetskraft.
- Att högskolans kvalitet utvecklas så att den blir attraktiv för länets studenter.

Bostadspolitik

Bostadsfrågan är en av Sveriges allra största samhällsutmaningar. Bostadsbyggandet måste öka kraftigt och det befintliga bostadsbeståndet nyttjas bättre. Sverige ska vara ett land där det är självklart att man enkelt kan få tag i en bostad. Det är inte rimligt att man måste ha kontakter eller väletablerade föräldrar för att kunna få tag i sin första bostad. Därför behövs rejäla regelförenklingar, snabbare handläggningstider och plan- och bygglovsprocesser.

Säg hellre ja än nej!

Dalarna ska växa! Människor ska vilja bo kvar och människor ska vilja flytta hit. Därför ska vi omfamna idéer och förverkligande av drömmar!

I flera av Dalarnas kommuner saknas mindre lägenheter, lämpliga för ungdomar som vill flytta hemifrån. Det är naturligtvis lättare för ungdomar att stanna om man kan bo kvar i bygden när man flyttar hemifrån. Även äldre som vill flytta från en villa till en lägenhet efterfrågar ofta en mindre lägenhet. Kommunerna måste i sitt planarbete bättre beakta var människor vill bo och vilken slags lägenheter de efterfrågar. Modern teknik ger kommunerna stora möjligheter att enkelt ta reda på behov och önskemål.

När man bygger på landsbygden bygger man åt sig själv. Då ska ens egna idéer få styra.

Slopa regler om "ändrad användning" på landsbygden. Byggnader måste kunna vara flexibla. Bostadshus kan användas som kontor när familj med egenföretagare som jobbar hemifrån flyttar till landet eller tvärtom.

Gör det möjligt att bygga i attraktiva lägen.

Enligt miljöbalken råder strandskydd vid insjöar och vattendrag. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur och växtliv. Strandskyddsområdet omfattar land- och vattenområde intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd men kan vid behov utökas till totalt 300 meter.

Befolkningsutvecklingen i många delar av landet är ett stort problem. Många delar lider av att befolkningen flyttar till storstäder. För att vända den negativa trenden av utflyttning från redan glesbebyggda regioner behöver man således göra dessa områden mer attraktiva. Idag har människor och företag större frihet att själva välja var de vill etablera sig. Allt fler väljer dessutom idag boende utifrån den livsstil de önskar där närhet till natur kan vara en parameter. Det innebär att glesbefolkade

områden kan öka sin konkurrensfaktor genom att skapa attraktiva miljöer där människor vill bo, arbeta och leva.

Om vi ser till dagens utformning av strandskyddet så är den oflexibel och föråldrad. Lagen gör ingen skillnad på högexploaterade områden och glesbefolkade områden där antalet sjöar och strandsträckor är större än antalet invånare. Det är således mycket viktigt att strandskyddet anpassas efter lokala förutsättningar. Kommunerna bör ges ökade möjligheter att i sin planering själva bestämma över vilka områden som är i behov av strandskydd och i vilka områden strandskyddet är överflödigt.

I Dalarnas län beräknas strandlinjen till 27 891 kilometer. Som det ser ut nu är det cirka 2 900 kilometer, drygt 10 procent, av strandlinjen i Dalarnas län som är bebyggelsepåverkad. Ur ett tillväxtperspektiv skulle Dalarna tjäna på att anlägga anläggningar eller verksamheter som långsiktigt gagnar och stärker landsbygdens utveckling. Det kan till exempel röra sig om anläggningar för besöks- och turismnäringen, genom uppförande av campingstugor eller en servering. Men det kan också vara uppförande av en- och flerbostadshus i anslutning till befintlig bebyggelse.

Bättre möjligheter att förtäta och bygga mer i stadskärnor.

Efterfrågan på centralt belägna bostäder är hög. Samtidigt finns det många faktorer som hindrar eller försvårar byggande i centrala lägen. Vi anser att det måste bli lättare att bygga i centrala lägen, dels genom förtätningar, dels genom att bygga på höjden.

Detta skulle bidra till ett ökat utbud av bostäder i Dalarnas större tätorter, samtidigt som kundunderlaget för ortens affärer skulle öka.

Allmännyttan en motor i bostadsbyggandet.

I områden där det saknas privata fastighetsaktörer, men där det ändå finns ett stort behov av bostäder ska allmännyttiga bostadsbolag agera.

Flera av länets allmännyttiga bolag har en god ekonomi och levererar årligen stora belopp till den kommunala kassan. Dessa pengar bör kunna användas för bostadsbyggande istället.

Vi vill...

- Att regelförenklingar och en effektivare handläggning ska underlätta för dem som vill bygga.
- Att kommunerna bättre än tidigare beaktar var och hur människor vill bo.
- Att regelverket för byggande eller ändrar användning av byggnader på landsbygden slopas helt eller förenklas avsevärt.
- Att möjligheterna till byggnation i attraktiva lägen underlättas.
- Att allmännyttan tar ett större ansvar för bostadsbyggande.

Det nya utanförskapet

I dagens Sverige, och Dalarna, ser vi hur ett nytt utanförskap har vuxit fram. Det är framför allt unga och utrikes födda som drabbas. De har särskilt svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och riskerar att hamna i långvarigt bidragsberoende. För att bryta det nya utanförskapet behöver integrationen bli bättre.

Stärkt arbetslinje för att bryta utanförskapet

Att gå från bidragsberoende till sysselsättning och jobb är ett av de viktigaste stegen i att bryta utanförskapet. Det ska inte vara lätt att slentrianmässigt gå på bidrag. Arbetslinjen måste stärkas genom bland annat att aktivitetskrav införs för att få försörjningsstöd. Vidare ska hembesök hos dem med försörjningsstöd möjliggöras. Har man råd med hund, senaste 3D-tv eller hemmagym etc, är man inte i behov av försörjningsstöd.

SFI

Utanförskap och bidragsberoende hos utrikes födda beror inte sällan på bristande språkkunskaper. Att lära sig ett nytt språk kan vara svårt, men för att ha en chans att bryta sig loss från utanförskapet är det i allra högsta grad nödvändigt att lära sig det svenska språket så fort som möjligt. Därför måste SFI-undervisningen stärkas. SFI-undervisningen ska vara tillgänglig hela året och på fler dagar och tider än idag. Då kan fler personer ta del av undervisningen. Yrkesinriktad SFI är en del av SFI och går ut på att man har SFI-undervisning ett antal timmar per vecka och yrkesorientering inom exempelvis vård, skola och omsorg ett antal timmar per vecka. Målet är att stärka den studerande i det svenska språket genom en tidig orientering inom ett yrkesområde.

Grundläggande samhällsorientering

För att lyckas med en god integration är det betydande att våra nya masar och kullor får goda kunskaper om hur det svenska samhället fungerar i allmänhet och våra regler och normer i synnerhet. Det är i första hand viktigt för den enskilde individen, men ökad samhällskunskap hos nyanlända underlättar även kontakten mellan dem, kommunen och myndigheterna. Kommunerna bör utbilda intensivt utbilda lokala samhällsorienterare som undervisar på länets asylboenden. (Alternativt ingå avtal med bildningsförbund/kyrkan om liknande utbildning)

Kompetensinventering bör ske redan när asylsökande vistas på asylboenden. Då kan tiden mellan bidragsberoende och första jobbet förkortas och den asylsökandes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden ökar.

Statsbidrag

Integrationsriktade statsbidrag ska inte gå till att täcka kommunerna svarta hål. De bör istället riktas dit de är tänkta, det vill säga stärka integration genom satsningar inom skolan, socialförvaltningen och föreningslivet.

Vi vill...

- Att aktivitetskrav införs för försörjningsstöd
- Att det möjliggörs för hembesök hos dem med försörjningsstöd
- Att SFI-undervisningen stärks och möjliggörs på "obekväma arbetstider"
- Att yrkesinriktad SFI stärks
- Att det möjliggörs för fler yrkesinriktningar inom SFI
- Att statsbidrag med ett tydligt syfte ska riktas dit de är tänkta
- Att placeringen av introduktionsklasser sprids mellan och i skolorna